VNHG

Vereniging van Noord-Hollandse Gemeenten

VERSLAG

Castricum

2·SEP·2022

LEDENVERGADERING

- **Kansen lokale politiek**
- **Actualiteit VNG**
- **Luisteren en gehoord worden**

DICHTBIJ DE INWONER

Het zijn turbulente tijden in de politiek. Woningtekort, vluchtelingenopvang, stikstof en stijgende energieprijzen. De maatschappelijke onrust rond deze 'crises' raakt de gemeenteraadsleden die dicht bij de inwoners staan. "Dat is wellicht even wennen, maar uw positie geeft ook veel mogelijkheden", verzekert Lodewijk Asscher zijn gehoor van raadsleden en bestuurders op de ledenvergadering van de VNHG. "Wees assertief en experimenteer. Jullie oplossingen kunnen ook in Den Haag verlichting brengen."

Springtij is het fenomeen waarbij zon en maan op een lijn met de aarde komen te staan, waardoor het water langs de kust aanzienlijk hoger opspringt. "Ik denk dat in de politiek de dijken niet zijn toegerust op mogelijk springtij", valt Asscher, voormalig raadslid/wethouder/minister/a.i.burgemeester, met de deur in huis. "De sterkte van de dijken hangt af van de improvisatiekracht en samenwerkingsbereidheid van jullie als volksvertegenwoordigers."

Obstakels

Het speelveld ligt bezaaid met obstakels. Behalve de diverse crises zijn dat de interbestuurlijke verhoudingen. "In Den Haag heet de VNG Vereniging Nooit Genoeg", lacht Asscher, tegenwoordig adviseur." Menig raadslid struikelt bovendien over het feit dat het Rijk met de Veiligheidsregio – en niet met de raad – een deal sluit over opvang in hen gemeente. Ondertussen verzakt de bodem die draagvlak heet, door de dalende opkomst bij verkiezingen. "De groep mensen die afhaken is de voorhoede van een veel grotere groep die het vertrouwen dreigt te verliezen. Dat is ingrijpend voor een kleine samenleving als de onze waarin vele partijen van elkaar afhankelijk zijn."

Perspectief bewoners

Asscher gelooft in de kracht van de democratie en lokale politiek. “Als je je als bestuurder of raadslid momenteel verveelt, is er iets geks aan de hand. Stel je niet op als Calimero, zo van ‘ja, maar’. Wijs niet te vaak naar Den Haag. Als raadslid heb je een ongekende ruimte om te experimenteren. Als je vanuit het perspectief van bewoners redeneert en met hen tot oplossingen komt, waardoor je bijvoorbeeld weer meer leraren voor de klas kunt krijgen, krijg je de handen op elkaar. Dan ben je mogelijk een voorbeeld voor Den Haag. En, belangrijker nog, dan laat je andere inwoners, mogelijke afhakers, zien dat ze wel iets voor elkaar kunnen krijgen. In Heerlen-Noord heb ik dat zien gebeuren. We zijn allemaal deel van deze samenleving.”

Overtoepen

Dat vraagt volgens Asscher wel om een lokale politiek cultuur waarin je elkaar hiertoe aanmoedigt en niet te snel afrekent. “Ga niet elkaar overtoepen zoals in de Tweede Kamer. Natuurlijk zijn er verschillen in de gemeentepolitiek, maar de gedachte dat ‘we het doen voor het dorp of de stad’ is traditioneel sterk.

Taal en tact is cruciaal in de benadering. “We hebben een tekort aan vakmensen en intussen praten we steeds over ‘laagopgeleiden’. Een minister van Financiën die zegt dat ‘we allemaal wat armer worden’, is een bijstandsmoeder die geen sportschoenen voor haar kinderen kan kopen, meteen kwijt.”

> ‘‘Als je in deze tijd als bestuurder of raadslid verveelt, is er iets geks aan de hand’’

Asscher stelt voor lokaal beleid ook eens als aanbod te formuleren in plaats van als vraag of erger nog eis. “Ik bied aan op deze manier dit vraagstuk op te lossen. Willen jullie me helpen? De meeste mensen willen het goed doen, anders zet je je niet in voor de publieke zaak.”

Koningsvraag

De Koningsvraag kan politici helpen, denkt Asscher. Hij memoreert de Olympisch gouden medaille van de volleybalmannen in 1996. “Hun coach Joop Albeda zei niet, we gaan ons best doen om ons te kwalificeren. Hij zei: ‘Als de koning straks ons met goud om de nek ontvangt en vraagt hoe we dit voor elkaar hebben gekregen: Wat is dan je antwoord?’ Denk daar eens over na in je werk voor de publieke zaak. Die vraag geeft meer energie dan de vraag waar het mis gaat!”

VNHG Algemene ledenvergadering

HUISHOUDELIJK

De Algemene Ledenvergadering van de VNHG heeft op 2 september 2022 in Castricum het jaarverslag en de jaarrekening 2021 plus de begroting 2023 vastgesteld, inclusief kleine verhoging contributie, zoals in jaarvergadering 2021 afgesproken.

Onder dankzegging is Elly Konijn (wegens vakantie afwezig) uitgezwaaid als bestuurslid. John Does, wethouder gemeente Dijk en Waard, volgt haar op. Hij is met applaus verwelkomd. Bijeenkomsten van de VNHG zullen ook in 2023 wisselend online en fysiek zijn.

UUR U VOOR FINANCIEEL PERSPECTIEF

Het kabinet legt de laatste hand aan de Miljoenennota. De VNG is druk om nog op verschillende terreinen goede (financiële) afspraken te maken met het Rijk. Plaatsvervangend directeur Pieter Jeroense (VNG) gaf uitleg over de inzet van de VNG, die op veel borden tegelijk schaakt.

Gemeentefonds

Voor de wethouders Financiën die hun Begroting 2023-2026 naar hun raad willen sturen, had Jeroense nog geen witte rook. De VNG neemt er geen genoegen mee dat het kabinet vaag blijft over de Rijksbijdragen vanaf 2026. “Dat kan niet in tijd waarin gemeenten met hun grote opgaven als woningbouw en energietransitie investeringen voor de lange termijn moeten doen. Zij moeten weten waar ze aan toe zijn.”
De VNG blijft erop hameren, dat nieuwe taken voor gemeente, niet zonder passende vergoedingen door het Rijk kunnen zijn. En onder het motto ‘regeren is vooruitzien’, wil de VNG ook in gesprek met de provincie als financieel toezichthouder over de ruimte die gemeenten blijven houden om te investeren, zelfs als dat vanaf 2026 tot begrotingstekorten zou kunnen leiden.

Vluchtelingen en statushouders

Het kabinet doet een beroep op gemeenten om de crisis in Ter Apel het hoofd te bieden. Jeroense: “Die gesprekken over opvang gaan ook over geld en lopen dan natuurlijk naast die onderhandelingen over het gemeentefonds. Maar de VNG onderstreept de humanitaire noodzaak van een goede opvang en heeft tot goede financiële afspraken kunnen komen over noodopvang en huisvesting van statushouders. De uitvoering blijft complex. Bij een tekort aan vakmensen in de bouw, schiet je met versoepeling in vergunningverlening nog niet zoveel op.”

Stikstof

“Rijk, provincie en gemeenten moeten in gesprek blijven met de mensen om wie het gaat. We attenderen het Rijk erop dat het inwoners zijn van onze gemeenten, waar de volksvertegenwoordigers met uiteenlopende emoties te maken krijgen. De VNG wil dat de gebiedsprocessen intussen niet stil komen te vallen. We wijzen erop dat de focus breder moet zijn dan de agrarische sector alleen.”

Sancties Rusland

In het licht van de Europese sancties moeten gemeenten uiterlijk 10 oktober het contract met Gazprom verbreken. Sommige gemeenten hebben nog geen andere leverancier gevonden. Jeroense roept gemeenten op zich bij de VNG te melden voor ondersteuning. Eventueel is uitstel mogelijk.
Gemeenten maken zich in het algemeen ook zorgen over de sportaccommodaties die eigen contracten hebben met de Russische leverancier. Dat heeft gevolgen voor de eigen exploitatie en in veel gevallen ook voor de gemeentelijke kas. VNG spreekt hierover met ministerie van VWS.

De VNG werkt aan een verenigingsvisie 2030. Daarover worden inmiddels gesprekken gevoerd met provinciale afdelingen. Kunnen VNG en gemeenten tot een gezamenlijke toekomstagenda komen en wat betekent dat voor de VNG als organisatie? **Op vrijdag 25 november is de Verenigingsvisie onderwerp van een VNHG-bijeenkomst in gemeente Hollands Kroon.**

COMMISSARIS VAN DE KONING VAN DIJK

“Luisteren naar hen die vooral gehoord willen worden”

Hij heeft in het verleden ook wel eens te weinig geluisterd. Luisteren is essentieel als je mensen bij wie het vertrouwen in de politiek wankelt, aan boord wil houden, vindt Commissaris van de Koning, Arthur van Dijk. “Mensen willen niet per se gelijk krijgen, maar wel gehoord worden.”

Luisteren betekent ook dat je nog eens een vraag stelt. “Vragen stellen kan de ander helpen beseffen dat deze in zijn denken wel eens dingen vergeet. Dat overkomt iedereen. We luisteren niet meer, we praten niet meer en we beslissen niet meer.” Den Haag is hiervan een voorbeeld volgens Van Dijk.

Ook de provincie wil zo goed mogelijk inwoners betrekken bij haar toekomstplannen. “Een werkgroep is bezig met tien uitgangspunten van goede participatie. Het gaat om vragen als waar, waarover, wie geven we wanneer een stem in het proces, wat gaan we ermee doen? Ik hoop dat die uitgangspunten de basis worden van elk beleidsprogramma. Het is wel belangrijk dat Statenleden en Gedeputeerden in dat proces hun rol blijven vasthouden. Zij moeten wegen en besluiten.”

Die besluiten voegen zich wel eens niet naar de wensen of besluiten in een gemeenteraad. Voor de gemeente kan de bescherming van het provinciaal landschap voelen als een muur waarop haar ruimtelijke ambities stukslaan. “Hebben we dan wel op tijd en voldoende met elkaar gepraat? Enige wrijving kan altijd voorkomen. Maar rechtszaken tussen overheidslagen zijn moeilijk uit te leggen aan inwoners, zeker als we hen de gedachte van één overheid willen voorhouden.”

Kennen de provincie en gemeenten zichzelf en elkaar wel goed genoeg, vraagt Van Dijk zich af. “Mooi dat de VNHG als het gaat om specifiek Noord-Hollandse uitdagingen de mogelijkheden voor een kennisopleiding voor raadsleden en bestuurders onderzoekt. Daar sta ik positief tegenover. Rijk, provincie en gemeenten; we zijn allemaal ambitieus. Maar we zijn ook sterk afhankelijk van elkaar. We moeten goed elkaars belangen kennen en we moeten goed samenwerken. Daarbij is het niet zo moeilijk om op te schrijven wat je wilt bereiken. Moeilijker en belangrijker is dat je samen vooraf goed bedenkt hoe je dat gaat doen. En dus ook hoe je daarbij de inwoners betrekt.”

VOLGENDE BIJEENKOMSTEN

Thema’s Verenigingsvisie 2030 VNG & Digitale Veiligheid

VRIJDAGOCHTEND
25 NOVEMBER 2022

LOCATIE ANNA PAULOWNA,
GEMEENTE HOLLANDS KROON

Voor meer info en aanmelding, check www.vnhg.info

Redactie:
Mark van Kollenburg
Vormgeving:
buro075

Ambtelijk secretaris VNHG:
Ben Nijman
vnhg@gooisemeren.nl

VNHG

www.vnhg.info